

POSUDEK VEDOUCÍHO BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

NÁZEV PRÁCE: Epos I La Galigo a jeho role v životě Bugisanů

STUDIJNÍ OBOR: Etnologie se zaměřením indonesistika

ŘEŠITELKA: Gabriela Růžičková

VEDOUCÍ PRÁCE: PhDr. Tomáš Petrů, Ph.D.

Předložená bakalářská práce si klade za cíl představit jedno z nejvýznamnějších literárních děl indonéské historie, a jak uvádí sama autorka, současně jedno z nejdelších a nejzajímavějších na světě – bugiský epos *I La Galigo*. Tento rozsáhlý epos není pozoruhodný pouze svým rozsahem, ale především svým obsahem, který zahrnuje historii, mytologii, technické výklady, magické formule, lékařská pojednání, epickou poezii a vzorce správného chování. Přestože datace jeho vzniku není přesně známa, jisté je, že v životě bugiského lidu, který jej považoval za posvátný, hrál (a patrně stále hraje) signifikantní roli.

Závěrečná práce Gabriely Růžičkové je logicky členěna do tří velkých kapitol, jež se dále dělí do podkapitol. První oddíl je věnován samotnému bugiskému etniku a jeho společnosti, v první řadě všeobecnému přehledu a především pak socio-kulturním aspektům jejich života a víry, především pak původnímu náboženství *Totolang*. Diplomantka se zde věnuje propojení autochtonní víry a jeho principů vč. těch etických s islámem. Autorka zdůrazňuje hierarchičnost tamější společnosti a s tím související význam sociálního statusu. Toto není samoúčelné, neboť společenské postavení determinuje nejen správné chování, ale především se projevuje v bugiské etice neboli *sirí*, což znamená, že pro Bugisany je čest nadřazena ostatním životním principům. Velmi důležitý rys bugiské společnosti je pak složitá genderová klasifikace, která rozlišuje pět skupin/genderů: („běžné“) muže; („běžné“) ženy; ženy, které se oblékají a chovají jako muži; muži, kteří se oblékají a chovají jako ženy; a *bissu*, hermafroditně se projevující muži nebo ženy, kteří představují i zvláštní „kastu“ kněžích s posvátnými úkoly vč. uchovávání tradic a královských posvátných předmětů. (Jak uvidíme později, jejich zmínka je důležitá, jelikož se pravděpodobně podíleli na vzniku studovaného díla.) Domnívám se, že tato pasáž je velmi solidně zpracována a poskytuje optimální vhled do hlavního tématu – eposu *I La Galigo*, který je fokusem následujícího oddílu. Současně by však bylo na místě alespoň malé srovnání s podobnými rituálně-

homosexuálními vztahy, které nalezneme například u magického dramatu *Reog Ponorogo* na středovýchodní Jávě, kde dochází k takovým svazkům mezi hlavním mágem a jeho učedníkem. Otázkou je, zda se mohla diplomantka s takovými informacemi, zvláště pokud pobývala mnoho let na Sulawesi, vůbec setkat, tudíž to beru spíše jako otázku k zamyšlení než kritiku. Na jiných místech naopak vhodně srovnává postavení bugiského tradičního náboženství s přírodní vírou *kaharingan* Dajaků nebo toradžským *Aluk Todolo*.

Druhý díl, věnovaný již samotnému eposu, autorka rozdělila do osmi částí. V úvodu poskytuje deskripci jeho složení, básnického metra a stylu, jakož i jazyka, kterým je archaická bugiščina. Práce zdůrazňuje, že *I La Galigo* je i dílem silně mytologickým začínajícím sestoupením člověka na Zem a končícím návratem lidí do říše bohů, přičemž Bugisaný jsou tyto příběhy vnímány jako reálné. Vzhledem k tomu, že studovaná epika není kompletní a existuje množství fragmentů, které si v důsledku použitého písma a jazyka nemohou přečíst ani současní Bugisané, pracovala autorka především metodou sekundární analýzy poznatků o díle z pera různých koloniálních i moderních badatelů, kteří epos studovali, a svým způsobem je tak i výčet všech autorů a výzkumných projektů, které se epikou zabývaly, cenný.

Značná část druhého oddílu se věnuje již samotnému obsahu díla, tedy životu bohů, osídlení světa a vzniku prvních království z vůle božského pantheonu a především pak osudům hlavnímu hrdiny *Sawérigadinga*. Tyto pasáže nejsou pouhým převyprávěním mytických příběhů, ale jsou rovněž vhodně opatřeny cennými poznámkami etnologického charakteru. Postrádám však u těchto, zajisté zajímavých a pro práci klíčových příběhů, dostatečné ozdrojování, které by nastínilo například různé verze nebo jakým způsobem zde autorka pracovala. To se objevuje až zhruba po osmi stránkách.

Třetí oddíl práce se pak zaměřuje na roli *I La Galigo* v životě Bugisanů. Podle její závěru je tato role velice komplexní: útěšná; rituálně-posvátná, eticko-didaktická; zdroj bugiských tradic a aristokratických zvyků - jakási socio-kulturní encyklopedie. Hlavní postava *Sawérigading* není podle diplomantky pouze bugiským hrdinou, ale vzorem mnoha jiných indonésko-malajských etnik. Epos v neposlední řadě pak přispěl k prohloubení spirituálního uvědomění bugiské společnosti. Dílo pak podle autorky nabízí objasnění celé řady sociálních, kulturních a například i klimatických jevů, a co je ze všeho nejdůležitější, poskytuje návod pro praktický život, při zachování vlastní cti. Ve výsledku je *I La Galigo* je symbolem bugiské identity a ztělesněním jejich kultury a jako takový (slovy autorky) „si jistě zaslouží světovou pozornost“, jakož i pozornost české indonesistiky, která se svého úkolu zhostila na výbornou.

Nicméně bych uvítal, byť toto budiž bráno spíše jako zamyšlení než kritika, určitou, aspoň stručnou zmínku či letmé porovnání s jinými významnými eposy malajsko-indonéského kulturního areálu, jako jsou například *Hikayat Hang Tuah* nebo klasika *Panji Semirang*. Dále můžeme autorce vytknout několik drobných, pro většinu Čechů vč. akademiků prakticky zanedbatelných chybek (Nizozemsko x Nizozemí, správně je od r. 1830 první verze) a již avizované opomenutí citací na několika stranách.

Přesto jsem silně přesvědčen, že **diplomantka** Gabriela Růžičková ve výsledku **předložila velmi kvalitní, kultivovaně a přínosnou práci**, nadto na dosud v českém prostředí nezpracovanou, čímž zúročila svůj dlouhodobý studijní pobyt na Sulawesi a z toho vyplývající silný osobní vztah k jeho kultuře, jakož i svoji vybroušenou indonéštinu, díky které mohla pracovat s indonéskými zdroji, což popravdě, dnes už ani mezi orientalisty nebývá vždy zvykem.

Práci hodnotím známkou **výborně a bez výhrad** ji proto **mohu doporučit k obhajobě**.

V Praze dne 4. února 2015

PhDr. Tomáš Petrů, Ph.D.